

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E - 35

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie august 2014
IV. senát

Nálezy:

spisová značka	IV. ÚS 110/2014
sudca spravodajca	Ludmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	19. júna 2014
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľovi bol rozsudkom okresného súdu uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 rokov. Trest mu bol uložený s použitím tzv. asperačnej zásady podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona v znení účinnom do 20.12.2012.</p> <p>Keďže Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) následne nálezom sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 rozhodol, že v § 41 ods. 2 Trestného zákona slová v texte za bodkočiarkou „súd uloží páchateľovi trest nad ½ takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“ nie sú v súlade s čl. 1 ústavy, sťažovateľ podal návrh na povolenie obnovy konania podľa § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 394 ods. 1 Trestného poriadku.</p> <p>Okresný súd návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania uznesením zamietol proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorá bola uznesením krajského súdu zamietnutá. Krajský súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že trest uložený v pôvodnom konaní nebol v zrejmom nepomere k závažnosti trestného činu a preto neboli splnené podmienky povolenia obnovy konania podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku.</p> <p>Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu ústavnú sťažnosť, v ktorej namietal, že krajský súd nemal vo svojom rozhodnutí skúmať primeranosť trestu a týmto rozhodnutím preto bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 a 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd z vlastnej rozhodovacej činnosti zistil, že v ostatnom období mu bolo doručených viacero sťažností iných sťažovateľov, ktorí boli v minulosti právoplatne odsúdení, pričom trest im bol uložený použitím tzv. asperačnej zásady. Títo sťažovatelia (obdobne ako sťažovateľ) sa po vydaní nálezu ústavného súdu o asperačnej zásade svojimi návrhmi neúspešne domáhali povolenia obnovy svojich pôvodných trestných konaní, pričom všeobecné sudy vo svojich zamietavých uzneseniach zhodne uviedli, že v predmetných veciach síce je splnená prvá (formálna) podmienka na povolenie obnovy konania v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku spočívajúca v existencii novej skutočnosti súdu skôr neznámej (nález ústavného súdu o asperačnej zásade), avšak nie je splnená druhá (materiálna) podmienka v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku, t. j. že by nové rozhodnutie o uložení trestu mohlo byť pre odsúdeného sťažovateľa priaznivejšie (z dôvodu, že by bola použitá pre neho priaznivejšia trestná sadzba, než ktorá</p>

bola použitá pri pôvodnom rozhodovaní o treste).

V nadväznosti na už uvedené IV. senát ústavného súdu zároveň zistil, že vo vzťahu k niektorým sťažnostiam už I. senát ústavného súdu právoplatne rozhodol tak, že svojimi uzneseniami sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnené, pričom tieto svoje rozhodnutia založil na právnom názore, podľa ktorého „Výklad § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 394 ods. 1 Trestného poriadku plne rešpektuje požiadavku jednosmerného pôsobenia právnych noriem a nemožno ho označiť za arbitráry alebo zjavne neodôvodnený. Naopak, v dôsledku opačného výkladu, ktorý prezentuje sťažovateľ vo svojej sťažnosti, by došlo k nadbytočnému, formálnemu a neúčelnému prehodnocovaniu právoplatných rozhodnutí v trestných veciach, ktoré by boli na základe návrhov odsúdených bez ďalšieho preskúmané, napriek tomu, že už v konaní o obnove konania je zo všetkých okolností zrejmé, že obnovenie konania nemôže pre odsúdeného privodiť iný, resp. priaznivejší výsledok.“

V súvislosti s prípravou meritórneho rozhodnutia o sťažnosti sťažovateľa ústavný súd tiež zistil, že vo vzťahu k posudzovanému právnemu problému, ktorého podstatou je ústavne konformný výklad § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 394 ods. 1 Trestného poriadku, bolo medzičasom vydané stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 44/2013 z 26. novembra 2013, v ktorého bode II sa okrem iného uvádza: „II. Ak je podaný návrh na povolenie obnovy konania vo veci, ktorá sa skončila právoplatným rozhodnutím, ktorý vychádza len zo skutočností predpokladaných v ustanovení § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii ústavného súdu, je splnenie podmienok obnovy konania konštatované už v tomto ustanovení. Preto súd už nemôže skúmať splnenie iných podmienok uvedených v § 394 ods. 1 Trestného poriadku, ale obnovu konania povolí podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov.“

Konfrontujúc právne názory vyjadrené v uzneseniach I. senátu ústavného súdu a v stanovisku trestnoprávneho kolégia, IV. senát ústavného súdu konštatoval, že sú zásadne rozdielne. V nadväznosti na túto skutočnosť IV. senát ústavného súdu, vychádzajúc z doterajšej ustálenej judikatúry ústavného súdu o uplatňovaní zásady prednosti ústavne konformného výkladu dospel k záveru, že výklad § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde uplatnený v stanovisku trestnoprávneho kolégia zabezpečuje vyššiu mieru ochrany práv sťažovateľov než právny názor, na ktorých sú založené označené uznesenia I. senátu ústavného súdu.

Keďže IV. senát ústavného súdu v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou dospel k odchylnému právnemu názoru ako je vyjadrený v rozhodnutiach I. senátu ústavného súdu, predložil v zmysle prvej vety § 6 zákona o ústavnom súde plénu ústavného súdu návrh na zjednotenie odchylných právnych názorov senátov ústavného súdu. Plénum ústavného súdu návrh IV. senátu ústavného súdu prerokovalo a uznesením sp. zn. PLz. ÚS 2/2014 zo 7. mája 2014 prijalo zjednocujúce stanovisko, v zmysle ktorého „Bod II stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Tpj 44/2013 z 26. novembra 2013, ktoré súvisí s aplikáciou nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. decembra 2012 (nález o asperačnej zásade), zabezpečuje dotknutým fyzickým osobám plnohodnotnú ochranu ich základných práv a slobôd, a preto je v plnom rozsahu aplikovateľný nielen v konaniach pred všeobecnými súdmi, ale aj v konaniach pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.“

V zmysle tretej vety § 6 zákona o ústavnom súde je senát ústavného súdu v ďalšom konaní viazaný zjednocujúcim stanoviskom vyjadreným v predmetnom uznesení pléna ústavného súdu. Aplikujúc uvedené ustanovenie zákona o ústavnom súde na vec sťažovateľa, ústavný súd v zhode so svojim zjednocujúcim stanoviskom dospel k záveru, že krajský súd v napadnutom uznesení neuplatnil ústavne konformný výklad § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd preto rozhodol, že základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu porušené boli.

Ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a sťažovateľovi priznal právo na náhradu trov konania.

Vzhľadom na zrušenie napadnutého uznesenia z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd už nepovažoval za potrebné osobitne sa zaoberať posudzovaním napadnutého

	<u>uznesenia z hľadiska jeho súladu so zárukami vyplývajúcimi z obsahu čl. 7 ods. 1 dohovoru a v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.</u>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd SR: PLz. ÚS 2/2014

spisová značka	IV. ÚS 344/2012
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – nevyhovené
dátum rozhodnutia	1. júla 2014
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	<p>čl. 2 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Krajský súd na základe odvolanie sťažovateľky uznesením potvrdil rozhodnutie okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe návrhu sťažovateľky, ktorá ako exekučný titul predložila rozsudok rozhodcovského súdu.</p> <p>Sťažovateľka podala proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením odmietol.</p> <p>Proti uzneseniu najvyššieho súdu podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, v ktorej namietala, že okresný súd pri rozhodovaní o vydaní poverenia súdному exekútorovi podľa § 44 Exekučného poriadku vykonal dokazovanie bez toho, aby nariadil pojednávanie, čím jej odňal možnosť vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom, prípadne navrhnúť vlastné dôkazy na vyvrátenie záverov okresného súdu. Uvedený nedostatok pritom nenapravil ani krajský súd a následne ani najvyšší súd v rámci konania o dovolaní. Nadväzujúc na uvedenú námietku, sťažovateľka ďalej všeobecným súdom vytýkala, že jej neumožnili vyjadriť sa k vykonávanému dokazovaniu ani mimo nariadenia pojednávania a neumožnili jej uniesť dôkazné bremeno. Okrem toho bolo rozhodnutie najvyššieho súdu nedostatočne odôvodnené, keď najvyšší súd nevysvetlil odklon od judikatúry ústavného súdu, v ktorej bola totožná situácia vyriešená odlišným spôsobom, pričom sa najvyšší súd nevyjadril ani ku všetkým dovolacím námietkam sťažovateľky.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľky je preto napadnuté uznesenie najvyššieho súdu arbitrárne a nepreskúmateľné a postup najvyššieho súdu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, bol v rozpore s právom sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), s právom vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, s právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a v rozpore s čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy a čl. 144 ods. 1 ústavy.</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z vlastnej rozhodovacej činnosti zistil, že v ostatnom období mu bolo doručených viacero v zásade identických sťažností sťažovateľky, o ktorých však rozhodli senáty ústavného súdu rozdielne. Táto skutočnosť viedla IV. senát ústavného súdu k predloženiu rozdielných právnych názorov plénu ústavného súdu na účel ich zjednotenia pri rozhodovaní o ďalších sťažnostiach sťažovateľky.</p> <p>Plénum ústavného súdu návrh na zjednotenie odchylných právnych názorov prerokovalo na neverejnom zasadnutí, pričom prijalo toto stanovisko:</p> <p>„Pri preskúmaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 Exekučného poriadku) sa môžu primerane uplatniť ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vzťahujúce sa na dokazovanie. Ak exekučný súd pri preskúmaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vychádza aj z iných listín (či iných</p>

	<p>dôkazov) než tých, ktoré sú výslovne uvedené v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (exekučný titul, návrh na vykonanie exekúcie a žiadosť o vydanie poverenia), a na tomto základe posúdi exekučný titul v neprospech oprávneného, je povinný dať mu možnosť vyjadriť sa k podkladom svojho preskúmania; ak tak exekučný súd neurobí, zakladá jeho rozhodnutie dôvod na vyslovenie porušenia základného práva oprávneného vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Pre ústavnú konformnosť konania ako celku postačuje, ak je oprávnenému táto možnosť reálne poskytnutá v odvolacom konaní“.</p> <p>Ústavný súd s poukazom na vyššie uvedené zjednocujúce stanovisko uzavrel, že sťažovateľka mala z pohľadu „materiálneho“ možnosť vyjadriť sa k skutkovým zisteniam okresného súdu a z nich vyplývajúcejmu (novému) právnomu posúdeniu veci, ktoré zakladali dôvod na zamietnutie žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, čo aj využila v rámci ňou podaného opravného prostriedku (odvolania), a v rozsahu veci primeranom sa s touto jej obranou zaoberal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Preto aj keď okresný súd ústavne neakceptovateľným spôsobom pochybil, keď nedal sťažovateľke možnosť vyjadriť sa k listinným dôkazom, jeho preskúmaniu ani k ním uskutočnenému právnomu posúdeniu, jeho pochybenie nemožno pričítať na ťarchu najvyššiemu súdu, keďže tieto procesné nedostatky boli odstránené v rámci odvolacieho konania. Z uvedeného dôvodu nemožno považovať napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ani jeho postup, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého uznesenia, za také, ktoré porušujú sťažovateľkino základné právo vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Pokiaľ sťažovateľka namietala, že najvyšší súd neodôvodnil odklon od judikatúry ústavného súdu, na ktorú poukázala v podanom dovolaní ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že nález ústavného súdu, na ktorý sa odvolávala sťažovateľka, riešil otázku dokazovania v štádiu rozhodovania o odklade už nariadenej exekúcie, t.j. v odlišnej procesnej situácii, preto nebol v danom prípade použiteľný a nebol ani dôvod, aby sa všeobecné súdy s jeho existenciou zaoberali v odôvodnení rozhodnutí.</p> <p>K námietke, že sa najvyšší súd nevysporiadal so všetkými dovolacím dôvodmi sťažovateľky najvyšší súd konštatoval, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.</p> <p>Vzhľadom na všetky doteraz uvedené skutočnosti bol postup najvyššieho súdu, ako aj jeho uznesenie z ústavného hľadiska udržateľné. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu preto nemohlo mať také účinky, ktoré by boli v okolnostiach posudzovanej veci nezlučiteľné s ústavou a dohovorom garantovaným základným právom na súdnu ochranu a právom na spravodlivé súdneho konanie, ako aj základným právom vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom.</p> <p>Pokiaľ sťažovateľka namietala porušenie čl. 2 ods. 2 a 3 a čl. 144 ods. 1 ústavy, tieto majú charakter ústavného princípu, resp. všeobecného interpretačného pravidla, ktoré sú všetky orgány verejnej moci povinné rešpektovať pri výklade a uplatňovaní ústavy, a preto sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu. Keďže však ústavný súd nezistil porušenie sťažovateľkou označených práv podľa ústavy ani dohovoru, nemohol vysloviť ani porušenie sťažovateľkou označených ustanovení podľa čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy a čl. 144 ods. 1 ústavy.</p> <p><u>Ústavný súd preto sťažnosti nevyhovel.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	Ústavný súd SR: PLz. ÚS 1/2014, II. ÚS 499/2012, I. ÚS 742/2013, IV. ÚS 115/03 Súdny dvor Európskej únie: rozsudok vo veci Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Csipai a spol. C-472/11 zo dňa 21. februára 2013

spisová značka	IV. ÚS 170/2014
sudca spravodajca	Ján Luby
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a	nález – v časti vyhovené

spôsob vybavenia	– v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	1. júla 2014
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a namietala, že týmto rozsudkom bolo porušené jej právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a tým aj právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len ďalej len „dohovor“).</p> <p>Sťažovateľka uviedla, že po pridelení jej veci prostredníctvom elektronickej podateľne senátu najvyššieho súdu označenému v rozvrhu práce ako „1 S“ prijal predseda najvyššieho súdu dňa 24. septembra 2009 s účinnosťou od 1. októbra 2009 opatrenie, ktorým z predmetného senátu preradil jedného z troch sudcov do senátu „8S“ a naopak do senátu „1 S“ preradil sudcu zo senátu „5 S“. V tomto novom zložení senát rozhodoval dňa 31. januára 2012 vo veci samej napadnutým rozsudkom, ktorým vyhovel odvolaniu žalovaného a rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu sťažovateľky v celom rozsahu zamietol.</p> <p>Podľa sťažovateľky bol každý jeden z pôvodných troch členov senátu jej zákonným sudcom a preto žiaden z nich nemohol byť svojvoľne zamenený za iného. Už zámena čo i len jedného člena senátu nezákonným spôsobom tak predstavuje porušenie práva na zákonného sudcu.</p> <p>Najvyšší súd vo vyjadrení k sťažnosti poukázal na nález ústavného súdu č.k. III. ÚS 390/2010-83 z 13. apríla 2011, ktorý sa týkal predmetného opatrenia predsedu najvyššieho súdu a z ktorého mal vyplývať záver, že v danom prípade nedošlo k porušeniu práva na zákonného sudcu a tiež konštatoval, že vo veci sťažovateľky nešlo o zmenu v obsadení súdu sudcami podľa § 51 ods. 4 písm. b) zák. č. 757/204 Z.Z.: o súdoch, preto nebolo potrebné prerozdelenie už pridelených vecí a senát najvyššieho súdu konal v súlade s platným rozvrhom práce.</p>
ratio decidendi	<p>Vychádzajúc z obsahu základného práva na zákonného sudcu a zo zásady pridelovania vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce a spôsobom, ktorý určuje zákon, treba v prvom rade uviesť, že v posudzovanej veci vytvorením nového senátu rozhodujúceho o veci, hoci za účasti dvoch sudcov, ktorým bola vec sťažovateľky pôvodne pridelená v súlade s rozvrhom práce a spôsobom upraveným zákonom č. 757/2004 Z. z., došlo k zmene zákonného sudcu, lebo v novovytvorenom senáte je aj jeden nový sudca.</p> <p>Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu bol sice prijatý až po účinnosti novelizácie zákona č. 757/2004 Z. z., podľa ktorej je zmena v obsadení súdu sudcami v prípade senátnej veci dôvodom na prerozdelenie veci, len ak sa v dôsledku tejto zmeny zmení nadpolovičná väčšina členov senátu, ale podmienky pridelenia veci zákonným sudcom sa podľa názoru ústavného súdu majú posudzovať podľa právnej úpravy účinnej v čase, kedy sa vec pridelila, a následne aj v čase, kedy došlo k skutočnosti, ktorá mala za následok zmenu v zložení senátu.</p> <p>Vec bola pôvodne pridelená prostredníctvom elektronickej podateľne senátu „1S“ vo februári 2008 a k skutočnosti, ktorá mala za následok zmenu v zložení senátu, došlo 1. októbra 2009, keď nadobudlo účinnosť opatrenie predsedu najvyššieho súdu.</p> <p>K oboj skutočnostiam teda bez akýchkoľvek pochybností došlo pred účinnosťou novelizácie zákona č. 757/2004 Z. z., t. j. pred 1. januárom 2012.</p> <p>Zákon č. 757/2004 Z. z. v relevantnom znení však v žiadnom prípade neumožňoval prerozdelenie už pridelených vecí, t. j. vecí pridelených členom senátu ako zákonným sudcom, v podstate novému senátu, ktorého členom je sudca, ktorému vec nebola pôvodne pridelená, iným spôsobom než náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom.</p> <p>Z predložených dokumentov však nevyplýva, že by došlo k prideleniu veci novému senátu náhodným výberom pomocou technických prostriedkov, resp. najvyšší súd ani</p>

	<p>neodôvodnil zmeny v rozvrhu práce, ktoré viedli k zmene v zložení senátu. Postup prerozdelenia už pridelených vecí preto nezodpovedal zákonnému pravidlu a preto ho možno, najmä z hľadiska záruk základného práva na zákonného sudcu, hodnotiť ako nemajúci oporu v zákone č. 757/2004 Z. z. ani v inom zákone, a teda arbitrárny a ako taký, porušujúci čl. 48 ods. 1 ústavy.</p> <p>Pokiaľ ide o nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 390/2010, tento sa týkal zmeny senátu v inom konaní pred najvyšším súdom, kde sťažovateľka nebola účastníčkou konania, pričom v tomto náleze ústavný súd formuloval ako podmienku pre konštatovanie porušenia práva na zákonného sudcu existenciu právoplatného rozhodnutia vo veci. Táto podmienka bola v prípade sťažovateľky splnená a preto z uvedeného nálezu nemožno vyvodit' záver, že nedošlo k porušeniu práva sťažovateľky.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol, že základné právo sťažovateľky nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny rozsudkom najvyššieho súdu porušené bolo a napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľke priznal právo na náhradu trov konania.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažnosti nevyhovel v prevyšujúcej časti týkajúcej sa porušenia práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže rozsudok najvyššieho súdu zrušil z vyššie uvedených dôvodov.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	Ústavný súd SR: I. ÚS 239/04, IV. ÚS 345/09, II. ÚS 47/99, III. ÚS 285/2010 ESELP: rozsudok vo veci Buscarini v. San Marino zo dňa 4. mája 2000

spisová značka	IV. ÚS 260/2014
sudca spravodajca	Ján Luby
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	1. júla 2014
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne si v občianskom súdnom konaní uplatnila nárok na náhradu škody vzniknutej konaním žalovaného, ktorý porušil svoje povinnosti vyplývajúcej zo zmluvy o poskytnutí právnej pomoci uzatvorenej medzi sťažovateľkou ako podnikateľkou a žalovaným ako advokátom. Okresný súd žalobu zamietol vzhľadom na námietku premlčania vznesenú žalovaným a po odvolaní sťažovateľky bolo rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdené rozsudkom krajského súdu. Všeobecné sudy vo svojich rozhodnutiach vychádzali zo záveru, že na premlčanie nároku sťažovateľky sa vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka.</p> <p>Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu ústavnú sťažnosť, v ktorej namietala, že krajský súd sa v odôvodnení svojho rozsudku adekvátne nevysporiadal s jej argumentáciou o tom, že na právny vzťah medzi ňou a advokátom vrátane nároku na náhradu škody sa má aplikovať Obchodný zákonník – osobitne ustanovenia upravujúce premlčanie. Z uvedených dôvodov došlo podľa sťažovateľky napadnutým rozhodnutím k porušeniu jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).</p>
ratio decidendi	<p>Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy právneho poriadku Slovenskej republiky. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy.</p> <p>Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku vychádzal z nasledovných úvah: Ustanovenia zákona o advokácii o zodpovednosti advokáta za škodu predstavujú <i>lex specialis</i> voči ustanoveniam Obchodného zákonníka upravujúcim mandátnu zmluvu.</p>

Obchodný zákonník neupravuje rozsah náhrady škody, a tak sa na rozsah náhrady škody nemôžu aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, ale v zmysle § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka sa aplikuje Občiansky zákonník. Zmluva o právnej pomoci je špecifickým zmluvným typom upraveným zákonom o advokácii, a preto sa na túto zmluvu neaplikuje Obchodný zákonník, ale Občiansky zákonník. Na základe týchto troch premis dospel krajský súd k záveru, že na otázku premlčania sa majú aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) však vykazuje záver krajského súdu o tom, či sa na zmluvu o poskytnutí právnej pomoci spĺňajúcu podmienku § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka má ako *lex generalis* vzťahovať Obchodný zákonník alebo Občiansky zákonník, znaky protirečivosti. Krajský súd totiž zaujíma obe protichodné stanoviská súčasne, keď síce tvrdí, že „zmluva o poskytnutí právnej pomoci... má... povahu zmluvy mandátnej... (teda obchodnoprávnej mandátnej zmluvy, pozn.)“, čo potvrdzuje aj názorom, že ako *lex generalis* (v prípade absencie odchylnej špeciálnej úpravy) sa na otázku zodpovednosti advokáta za škodu aplikujú ustanovenia: „Obchodného zákonníka, ktoré upravujú práva a povinnosti mandátara, vrátane jeho zodpovednosti za škodu spôsobenú mandantovi (§ 567 až 576 Obchodného zákonníka)...“, následne však tento záver popiera, keď uvádza, že „zmluva o právnej pomoci“ je „špecifický zmluvný typ, ktorý nie je upravený v Obchodnom zákonníku a nesie len prvky mandátnej zmluvy. Preto nie je možné vychádzať pri posudzovaní nárokov na náhradu škody z ustanovení Obchodného zákonníka, ktorý sa vzťahuje na mandátnu zmluvu... Za týchto okolností je potrebné zmluve o právnej pomoci prisúdiť občianskoprávnu povahu a predovšetkým vychádzať z toho, že ustanovenia o mandátnej zmluve... v Obchodnom zákonníku nemožno... aplikovať... Preto je potrebné na právny vzťah účastníkov... aplikovať ustanovenia o náhrade škody upravené v zákone o advokácii... a v Občianskom zákonníku... aj s ohľadom na ustanovenie § 1 ods. 2 veta druhá Obchodného zákonníka aj ustanovenia o premlčaní podľa Občianskeho zákonníka.“.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu nie je vôbec zreteľné, aký právny význam má tvrdenie, že zmluva o poskytnutí právnej pomoci nie je mandátnou zmluvou podľa Obchodného zákonníka, keďže „... nesie len prvky mandátnej zmluvy...“. Z odôvodnenia nie je zjavné, čo znamenajú „prvky“ určitej zmluvy. Krajským súdom ostalo najmä neobjasnené, či sú podľa názoru krajského súdu podstatné (pojmové) znaky mandátnej zmluvy podľa § 566 Obchodného zákonníka splnené, a preto sa uvedený právny predpis neuplatní, alebo či tieto znaky splnené nie sú (keďže predmetná zmluva vykazuje len akési „prvky“ mandátnej zmluvy), a preto sa Obchodný zákonník neaplikuje. Ústavný súd nad rámec uvedeného dodáva, že pôsobnosť Obchodného zákonníka v záväzkových vzťahoch v zásade nevymedzuje ustanovenia upravujúce jednotlivé zmluvné typy, ale práve § 1 ods. 2 v spojení s § 261 a § 262 Obchodného zákonníka.

Okrem toho úvaha krajského súdu, ktorou odôvodňuje aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka týkajúcich sa premlčania práve poukazom na § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka, indikuje, že krajský súd dospel k záveru, že v Obchodnom zákonníku predmetná úprava (premlčania) absentuje. Tento záver ale právnomu stavu zjavne nezodpovedá (porovnaj § 387 a nasl. Obchodného zákonníka).

Argumentácia krajského súdu však vykazuje aj ďalší nedostatok. Krajský súd okrem iného uvádza, že: „Rozsah náhrady škody (sa posudzuje, pozn.) výlučne podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, nakoľko Obchodných zákonník rozsah náhrady škody neupravuje.“ Proti odôvodneniu krajského súdu možno uviesť nielen to, že Obchodný zákonník rozsah náhrady škody v skutočnosti zjavne upravuje (§ 379 Obchodného zákonníka), ale najmä to, že pre spor podstatnou otázkou nebol rozsah náhrady škody, ale premlčanie uplatneného nároku. Preto úvaha o (ne-)existencii úpravy rozsahu náhrady škody v Obchodnom zákonníku nemôže slúžiť ako podpora záveru o aplikácii ustanovení Občianskeho zákonníka na premlčanie nároku na náhradu škody.

Nie je pritom úlohou ústavného súdu posúdiť, či sa na zmluvný vzťah medzi podnikateľom a advokátom založený zmluvou o poskytnutí právnej pomoci má aplikovať Obchodný zákonník alebo Občiansky zákonník.

Z pohľadu ústavného súdu je podstatné, že odôvodnenie krajského súdu v otázke

	<p>významnej pre spor vykazuje zásadné nedostatky vo vzťahu k výsledku, ku ktorému krajský súd v tejto otázke dospel a podľa ktorého sa premlčanie uplatneného nároku spravuje Občianskym zákonníkom. Ide o také zjavné nedostatky, ktoré robia odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu protirečivým, a tým spochybňujú ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Sumarizácia nedostatkov vo vzťahu k záverom, ku ktorým krajský súd v napadnutom rozsudku dospel, spôsobuje, že tieto vyznievajú nepresvedčivo a jednostranne na ujmu sťažovateľky.</p> <p><u>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu porušené boli a napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľke priznal právo na náhradu trov konania.</u></p> <p><u>Ústavný súd nevyhovel sťažnosti v časti týkajúcej sa požadovaného finančného zadosťučinenia, keďže vzhľadom na okolnosti danej veci dospel k názoru, že deklarovanie porušenia práv sťažovateľky, zrušenie napadnutého rozsudku a vrátenie veci na ďalšie konanie je pre ňu dostatočným zadosťučinením.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESRP a iných súdov	Ústavný súd SR: I. ÚS 17/01, III. ÚS 180/02, IV. ÚS 115/07, II. ÚS 209/04

Nálezy – priet'ahy v konaní:

spisová značka	IV. ÚS 140/2014
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	1. júla 2014
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práv vyplývajúcich z označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktoré sa začalo v roku 2008.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <p>1. V súvislosti s posudzovaním zložitosti veci ústavný súd konštatoval, že nepovažuje predmetnú vec za právne zložitú, pretože tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov. Ústavný súd pripustil, že vec možno považovať za skutkovo zložitejšiu, a to najmä vzhľadom na potrebu vykonať znalecké dokazovanie na identifikáciu sporných parciel, pričom vyvstáva potreba zabezpečiť celý rad listinných dôkazov. Skutková zložitosť veci síce nemôže ospravedlniť doterajšiu neprimeranú dĺžku namietaného konania, ale možno ju primerane zohľadniť pri určení sumy finančného zadosťučinenia</p> <p>2. Pri hodnotení doterajšieho priebehu namietaného konania z hľadiska ďalšieho štandardne uplatňovaného kritéria, teda správania sťažovateľa ako účastníka tohto konania, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v konaní vedenom okresným súdom k zbytočným priet'ahom.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu pričom zistil, že v doterajšom priebehu konania sa vyskytli obdobia krátkodobej nečinnosti okresného súdu, avšak konanie ako celok je poznačené najmä neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje predovšetkým na skutočnosť, že rozsudok okresného súdu vo veci bol po odvolaní zrušený krajským</p>

	<p>súdom z dôvodov nesprávneho právneho posúdenia a nedostatočne zisteného skutkového stavu. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že najmä neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu v namietanom konaní došlo k zbytočným prieťahom</p> <p><u>Vzhlľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené boli a prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 € a právo na náhradu trov konania.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 216/2014
sudca spravodajca	Ludmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	1. júla 2014
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovatelia namietali porušenie práv vyplývajúcich z označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a to vo vzťahu k sťažovateľom v 1. až 4. rade v období po právoplatnosti skoršieho nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 335/2011 z 9. novembra 2011 a vo vzťahu k sťažovateľovi v 5. rade bez tohto časového obmedzenia, t.j. od začatia konania v roku 1997.</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <p>1. Pokiaľ ide o zložitosť veci, aj keď z právneho hľadiska spor tvorí súčasť štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov, z faktického hľadiska je potrebné akceptovať, že náročnosť konania od februára 1999 ovplyvnil veľký počet žalovaných (53, medzičasom 56), ako aj zmeny v osobách žalovaných, ku ktorým došlo v dôsledku úmrtia účastníkov konania. Okresný súd preto opakovane zisťoval okruh účastníkov a stav dedičských konaní, čo objektívne mohlo spomaliť priebeh konania, pri tejto činnosti však nedošlo zo strany okresného súdu k výraznému posunu v efektívnosti. Žiadna skutková náročnosť ale nemôže ospravedlniť doterajšiu dĺžku konania.</p> <p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov (žalovaných) v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prieťahom, teda doterajšia dĺžka napadnutého konania nebola vyvolaná správaním sťažovateľov.</p> <p>3. Tretím kritériom bol postup samotného okresného súdu. Z úkonov, ktoré v relevantnom období okresný súd vykonal, vyplýva, že sa predovšetkým zaoberal nariadením znaleckého dokazovania, ktoré nariadil po viac ako roku od právoplatnosti nálezu ústavného súdu. Napriek tomu, že okresný súd vo svojom stanovisku uvádza, že „k ďalším prieťahom v konaní nedošlo a jeho dĺžka je ovplyvnená... procesnými prekážkami, ktoré okresný súd nemôže vylúčiť“, ústavný súd konštatuje, že väčšina úkonov okresného súdu, ktoré sú dokumentované v spisovom prehľade od novembra 2011 do mája 2014, nesmeruje efektívne k skončeniu dokazovania a k rozhodnutiu vo veci samej.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol, že základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez</u></p>

	<p><u>zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené boli.</u></p> <p><u>Ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie sťažovateľom v 1. až 4. rade vo výške 1 000 € a sťažovateľovi v 5. rade vo výške 1 500 € a všetkým priznal právo na náhradu trov konania.</u></p> <p><u>Ústavný súd nevyhovel sťažnosti v prevyšujúcom rozsahu sťažovateľmi v 1. až 4. Rade požadovaného finančného zadosťučinenia v sume 500 € pre každého z nich.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

Spracoval: JUDr. Igor Mihalik

Upozornenie:

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.